

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ІШКІ ІСТЕР МИНИСТРЛІГІ
БӘРІМБЕК БЕЙСЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАРАҒАНДЫ АКАДЕМИЯСЫ**

Әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасы

**Бекітемін
Қазақстан Республикасы ІІМ
Б. Бейсенов атындағы
Қарағанды академиясы
бастығының орынбасары,
полиция полковнигі**

_____ С. Ералина
« _ » _____ 2023 ж.

**«Әскери топография» пәні бойынша жұмыс оқу бағдарламасы
(SYLLABUS)**

«Б12301-Құқық қорғау қызметі»

білім беру бағдарламасы бойынша білім алушыларға арналған

оқу нысаны – күндізгі

курс: 1 курс

семестр: - 1 семестр

кредит саны: - 1 (30 сағат)

аудиториялық сабақ: - 10 сағат

КООЖ - 15 сағат

КӨЖ – 5 сағат

межелік бақылау - 2

бақылау нысаны - емтихан

**«Әскери топография» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасы (SYLLABUS)
«6В12301- Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған білім беру
бағдарламасы бойынша білім алушыларға арналған, 35 парақ.**

Құрастырған: Әскери және тактика – арнайы даярлық кафедрасының
оқытушысы Нурмашев Жандос Нурмашевич

Кафедра отырысында қарастырылды.

2023 ж. «_____» _____, хаттама № _____

Әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының бастығы
полиция подполковнигі

Ф.Е.Бөрібай

ОӘК отырысында бекітілді.

2023жыл «_____» _____ № _____ хаттама

2.1 Алғы сөз

Әскери топография пәні жергілікті жерді зерттеу, сол жерде бағдар алу, ұрыс қимылдарын дайындау мен жүргізу кезінде нысананы дәлдеу және өлшем жасау тәсілдерін оқытатын ғылым. Топографиялық мәліметтер тек ұрысты ұйымдастыру мен оны жүргізу үшін керек емес, сонымен бірге оның ПМ органдарының жұмыстарын ұйымдастыру мен оны атқаруы кезінде топографиялық мәліметтердің маңызы зор. Ұйымдар мен мекемелер өздерінің жедел іздестіру қызметтерін белгіленген жерде атқарғандықтан барлық жеке құрам қызмет ететін жердің аймақтарын түгелдей білулері қажет, сол жерлерде дұрыс және тез бағдарлап бағыт ала білулері керек, қажетті өлшемдер мен сызбаларды өндіру, әртүрлі қызметтік графикалық құжаттарды тез және анық айқындау, жердің жеке бөліктеріне (участіктеріне) сипаттама жасай білу қажет.

2.2. Негізгі ақпарат:

1. Шифр және білім беру бағдарламасының атауы	6В12301 «Құқық қорғау қызметі»
2. Курс, семестр	1 Курс 1 семестр
3. Пән циклы	ББҚТ ЖОО компоненті
4. Кредит саны	1
5. Сабақ өткізу орны	Академия аудиториялары
6. Қалған сабақ түрлерін жүргізетін оқытушылар (Т.А.Ә., лауазымы, ғылыми дәрежесі, басқа да байланыс ақпараты)	ӘТАД кафедрасының оқытушысы полиция майоры Ж.Н. Нурмашев байланыс телефоны – 3-88 қызметтік.

2.3. Пререквизиттер:

Осы пәнді оқу үшін келесі бөлімдерді ұғыну қажет: топографиялық карталармен таныс болу және олармен жұмыс жасай алуды, картадағы шартты белгілерді білу, компаспен және компассыз көкжиектерді бағдарлай білуді. Курсты оқуға географиядан және алғашқы әскери дайындық пәнінен мектепте алған білімдері қажет.

2.4. Постреквизитер:

Пән бағдарламасын табысты игеру келешек құқық қорғау органдары мамандарына зор қажет. Әскери топография сабағынан алынған білімдері келешек мамандардың өз жұмыстарын жопарлауда, қарулы қылмыскерлерді іздеу кезінде жергілікті жерде дұрыс бағдар бағыт алуға, арнайы операцияларды ұйымдастыру кезінде сұлбалар мен жергілікті жердің жоспарын құруда, жедел(жұмыс) карталарын толтырып жүргізудегі ПО-ның арнайы тактика, криминалистика пәніне аса қажет.

2.5. Пәннің мазмұны:

Әскери топография пәні жергілікті жерді зерттеу, сол жерде бағдар алу, ұрыс қимылдарын дайындау мен жүргізу кезінде нысананы дәлдеу және өлшем жасау тәсілдерін оқытатын ғылым. Топографиялық мәліметтер тек ұрысты ұйымдастыру мен оны жүргізу үшін керек емес, сонымен бірге оның ПМ органдарының жұмыстарын ұйымдастыру мен оны атқаруы кезінде топографиялық мәліметтердің маңызы зор. Ұйымдар мен мекемелер өздерінің жедел іздестіру қызметтерін белгіленген жерде атқарғандықтан барлық жеке құрам қызмет ететін жердің аймақтарын түгелдей білулері қажет, сол жерлерде дұрыс және тез бағдарлап бағыт ала білулері керек, қажетті өлшемдер мен сызбаларды өндіру, әртүрлі қызметтік графикалық құжаттарды тез және анық айқындау, жердің жеке бөліктеріне (участіктеріне) сипаттама жасай білу қажет.

Курстың мақсаты мен міндеті:

«Әскери топография» пәнінің негізгі мақсаты мен міндеті әр ішкі істер қызметкері Қазақстан халқына мінсіз қызмет етуге, бүкіл халық болып сайлаған Қазақстан Республикасының Президенттің саясатын қолдануға, Конституция мен мемлекет заңдарының орындалуына, әскери АНТ пен қызметтік борышына адал болуға тәрбиелеу; басқару, бөлімшелер жұмысын ұйымдастыру, алған білімдерін тәжірибеде қолдана білу бойынша кәсібі дағдыландыру.

«Әскери топография» курсының негізгі міндеті болып – Қазақстан Республикасының ПМ ПО мен ҰҰ бөлімшелерінің тактикасын және күрделі жағдайларда, соғыс кезеңі мен бейбітшілік заманында жасайтын іс-әрекеттер мен әскери қызметін ұйымдастыруын; Қылмыскерлерді ұстау кезінде атыс қаруларын, дене күштерін және арнайы құралдарды қолданудың тәртібі мен құқықтық негіздерін; Қазақстан Республикасының ПМ ПО мен ҰҰ бөлімшелерінің әскери және арнайы техникасының, қару-жарағының сипаттамасын; арнайы және әскери операцияны орындау барысында ПО қызметкерлерінің іс-қимылын қолдану негіздерін білулері тиіс; Жедел (жұмыс) карталарын жүргізу барысында штабтық мәдениетке баулу.

«Әскери топография» курсын оқу барысында курсанттар міндетті түрде: Пәнді оқу нәтижесінде курсанттар:

«Әскери топография» курсы қызметтік-графикалық құжаттарды құрастыру бойынша тәжірибелік өңдеу және теориялық құралдарды оқи білулері керек.

Тақырыптық жоспарға сәйкес пәннің қысқаша сипаты:

1 - тақырып. Топографиялық карталар, жоспарлар және оларды ПО-да қолдану.

Әскери топография пәні және оның ПО-ның қызметтерінде қолданылуы. Жердің көлемі және формасы. Көлденеңдердің түсірілуі. Географиялық

ширектік. Географиялық ұзақтық.

Топографиялық карталар және жоспарлар. Топографиялық картаның жобалануы. Картаның масштабы мен арналуы бойынша жіктеу. Топографиялық картаның номенклатурасы мен кескінделуі.

2 - тақырып. Топографиялық картамен өлшеу.

Картадан арақашықтықты өлшеу: сызықтық масштаб арқылы, сандық масштаб арқылы, курвиметрмен. Карта бойынша алқапты өлшеу. Географиялық координаттар. Тік бұрышты координаттарды анықтау. Көлденең тік бұрышты координаттарды анықтау.

3 - Тақырып. Топографиялық карталарды оқу.

Бедерлер және олардың түрлері. Бедерлерді көлденеңдер бойынша салынуы. Абсолюттік биіктікті анықтау және шатқалдардың күрт төмендеуі. Картадағы шарты берілгендердің түрлері және түсіндірмелі жазулар.

4 - тақырып. Жергілікті төңіректе бағдар алу. Жергілікті төңіректе картамен бағыттау.

Жергілікті төңірек және оның тактикалық сипаты, классификациясы. Жергілікті төңіректі оқу әдісі. Жергілікті төңіректе бағдар алудың әдісі мен мәні: жергілікті төңіректі барлау, жергілікті төңіректі картадан оқу, жергілікті төңіректі аэрофотодан оқу. Жергілікті төңіректе көкжиек жақтарды анықтау әдісі. Жергілікті төңіректе арақашықтықты өлшеу.

5 - тақырып. ПО қызметтерінде қолданатын графикалық-қызметтік құжаттарын жүргізудің негізгі ережелері.

Графикалық-қызметтік құжаттардың түсінігі. Жұмыс картасы, оның арналуы және мазмұны. Жедел және жұмыс картасының арналуы және мазмұны. Қызметтік-графикалық құжаттарды жүргізу ережелері. Қызметтік-графикалық құжаттарды сызу ережелері.

6 - тақырып. ПО графикалық-қызметтік құжаттарды құрастыру.

Карта арқылы жоспар(сұлба)құру. Жергілікті жердің учаскесін көзмөлшермен қағазға түсірудің дайындығы мен жүргізу тәртібі, мазмұны.

2.6. Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі:

№	Жұмыс түрлері	Мазмұны және мақсаты	Ұсынылған әдебиеттер сілтеме	Бақылау нысаны (рейтинг шкалаға сәйкес)	Балл (рейтинг шкалаға сәйкес)	Есеп беру нысаны	Тапсыру мерзімі
1	Тәжірибелік сабақта ауызша жауап және картамен жұмыс атқару	Сабақ жоспарларына сәйкес	Тақырып бойынша ұсынылған әдебиеттерді қолдану	Ағымдағы бақылау (ауызша жауап және сабақтағы жұмыс бағаланады)	Сабақтардың барлық тақырыптары бойынша ауызша жауап 100 балға дейін	Жауап сабақ барысында журналда бағаланады	Оқу жоспары мен сабақ кестесіне сәйкес сабақта

2	КОӨЖ-де Ауызша жауап, Топографиялық карталармен жұмыс жасау	КОӨЖ сабақтарының оқу жоспарына сәйкес	Тақырып бойынша ұсынылған әдебиетті қолдану	Ағымдағы бақылау (ауызша жауап және КОӨЖ-да картамен жұмыс бағаланады)	Сабақтың әрбір тақырыбы бойынша ауызша жауабы үшін 100 балға дейін	Жауап сабақтарында журналда бағаланады	Оқу жоспары мен сабақ кестесіне сәйкес КОӨЖ-да
3	Межелік бақылауға дайындалу	Тест сұрақтары	Семестр бойы дайындалу	Аралық бақылау тест сұрақтарына тапсыру жүзінде	100 балға дейін	Жауап ведомоста бағаланады	Оқу жоспарына сәйкес 8-ші және 15-ші апталарда
4	Емтиханға дайындалу кеңес беру	Емтихан тест тапсырма	Пән бойынша ұсынылған әдебиетті қолдану	Қорытынды бақылау (компьютерлік тестілеумен бағаланады)	100 балға дейін	Емтихан ведомостары	Емтихан кестесіне сәйкес

2.7. Курс саясаты мен процедурасы

«Әскери топография» пәнін зерделеу барысында келесі ережелердің сақталуын өтінемін:

1. кестеге сәйкес міндетті түрде барлық аудиториялық және аудиториялық емес КОӨЖ сабақтарына қатысу.

Қазақстан Республикасының әкімшілік құқығы» пәнін зерделеу барысында келесі ережелердің сақталуын өтінемін:

2. Сабаққа кешікпеу.
3. Сабақтан себепсіз қалмау, сырқатына байланысты болса анықтаманы, албасқа жағдайларды түсініктемені беру.
4. Курсант қатыспаған және оның алдында дайын болмаған сабақтардың сұрақтарына жоспарланған сабақтарда дайын болуы міндетті.
5. Тапсырмаларды орындау, ұсынылған әдебиеттермен міндетті түрде танысу және конспектілеу.
6. Сабақ барысында сөйлемей, ұялы телефондарды сөндіру.
7. Оқу үрдісіне белсенді қатысу.
8. Курстастармен және оқытушылармен шыдамды, ашық және мейрімді болу.

2.8. Ұсынылған әдебиеттер тізімі

№ р/н	Автор, атауы	Жылы, басылым орны
1. Нормативтік құқықтық актілер		
1	Қазақстан Республикасының Конституциясы	1995 жылғы 30 тамыздағы. //ЖК//
2	«Қазақстан Республикасының Құқық қорғау қызметі туралы»	Қазақстан Республикасының

		2011 жылғы 06 қаңтардағы № 380-IV заңы. //ЖК//
3	Қазақстан Республикасының ішкі істер органдары туралы	Қазақстан Республикасының Заңы 2014 жылғы 23 сәуірдегі № 199-V ҚРЗ
2. Негізгі әдебиеттер		
4	Оқу құралы. С.Ж.Тоқтабеков. Әскери топографияның қолданылуы.	Қарағанды 2012 жыл. //ЖК//
5	Оқу құралы. С.Ж.Тоқтабеков. Әскери топография.	Қарағанда, 2015 жыл. //ЖК//
6	С.Ж.Тоқтабеков. К.Охан. ПО қызметтерінде графикалық-қызметтік құжаттарын жүргізу ережелері	Қарағанда, 2018. жыл //ЖК//
7	"Алғашқы әскери дайындық" оқулығы.	Алматы, 2000 жыл //ЖК//
3. Қосымша әдебиеттер		
8	Оқулық. Алғашы әскери дайындық	Алматы, 2014. жыл //ЖК//
9	Оқу құралы. Садықов Қ.И. Бастапқы әскери дайындық	Қарағанда, 2017. жыл //ЖК//
4. Интернет көзі		
10	https://ziatker.kz/docx/askeri_topografiya_35278.html А. Нұсқабаев "Әскери топография" оқулығы.	Алматы қ. 2015ж
11	https://webcab.wkau.kz/index.php/books/95-m-khametzhanov-a-skeri-topografiya А. Мұхаметжанов, Ғ. Шалабаев, Қ.Рахымжанова "Әскери топография" оқулығы	Орал қ. 2005ж

2.9. Пән бойыша сабақ жүргізудің тақырыптық жоспары

р/н №	Тақырыптың атауы	Тәжіри- белік	КӨЖ	КӨЖ	Барлық кредит саны (сағат)
1.	Топографиялық карталар, жоспарлар және оларды ПО-да қолдану	1	2	1	4
2	Топографиялық карталарды оқу.	1+1	3	1	6
3	Топографиялық картамен өлшеу. Карта бойынша ара қашықтықты өлшеу.	1	2	1	4
4	Жергілікті төңіректе бағдар алу. Карта бойынша жергілікті төңіректе бағдар алу.	1+1 (оқу жатығу)	3	1	6
5	ПО қызметтерінде графикалық-қызметтік құжаттарын жүргізудің негізгі ережелері.	1+1	3	1	6
6	ПО графикалық-қызметтік құжаттарды құрастыру.	1+1	2		4
	БАРЛЫҒЫ:	10	15	5	30

2.10. Тақырып атауы көрсетілген сабақ жоспары, сабақ түрлері, қарастырылатын сұрақтары, сабақтың түрлері мен мазмұны, ұсынылатын әдебиеттер, білім алушылардың өздік жұмыстарының жоспары.

Тақырып № 1. ТОПОГРАФИЯЛЫҚ КАРТАЛАР, ЖОСПАРЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ПО-ДАҚОЛДАНУ.

Сабақ 1.

Тәжірибелік – 1 сағат.

Сұрақтар:

1. Әскери топография пәні және оның ПО-ның қызметтерінде қолданылуы.
2. Жердің көлемі және формасы.

Тапсырмалары:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмалары орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Тәжірибелік сабаққа дайындық кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-

арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, бейне слайдтар, мультимедиалық проектор, персоналдық компьютер.

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 2.

КООЖ -1 сағат.

Сұрақтар:

1. Жер шарының нүктелері мен сызықтары.
2. Көлденеңдердің түсірілуі.

Тапсырма:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КООЖ өткізу нысаны:

Зертелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу).

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, сурет салу құралдары.

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 3.

КӨЖ – 1 сағат.

Сұрақтар:

1. Топографиялық карталар және жоспарлар.
2. Топографиялық картаның жобалануы.
3. Топографиялық картаның кескінделуі.
4. Топографиялық картаның номенклатурасы.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографиялық карталарды зерттеңіз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, сурет салу құралдары.

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 4.**КОӨЖ -1 сағат.****Сұрақтар:**

1. Карталардың масштабы мен мақсаты бойынша жіктелуі.
2. Топографиялық карталарды номенклатурасы бойынша іріктеу.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталарды зерттеңіз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны:

Зертелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу).

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографикалық карталар, жер бетінің глобусы, сурет салу құралдары, үлестірмелі материалдар (оқу топографикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Тақырып №2. ТОПОГРАФИЯЛЫҚ КАРТАМЕН ӨЛШЕУ.**Сабақ 5.****Тәжірибелік – 1 сағат.****Сұрақтар:**

1. Карта бойынша арақашықтықты өлшеу:
  - сандық масштаб арқылы;
  - сызықтық масштаб арқылы;
  - курвиметр арқылы;

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталарды пайдалана отырып қашықтықты өлшеңіз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографикалық карталар, жер бетінің глобусы, сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу

топографикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 6.

КОӨЖ -1 сағат.

Сұрақтар:

1. Картадан нақты арақашықты өлшеу. Карта бойынша алқапты өлшеу.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталарды пайдалана отырып қашықтықты өлшеңіз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны:

Зертелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарын пайдалану арқылы алқаптармен арақашықтарды табу тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографикалық карталар, жер бетінің глобусы, сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ -7.

Тәжірибелік – 1 сағат.

Сұрақтар:

1. Географиялық координаттар.

2. Карта бойынша географиялық координаттарды анықтау.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталарды пайдалана жергілікті жердегі нысагалардың географиялық координаттарын анықтаңыз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Топографикалық карталар, жер бетінің глобусы, сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік

сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топофикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 8.

КОӨЖ -1 сағат.

Сұрақтар:

1. Көлденең тік бұрышты координаттар.
2. Тік бұрышты координаттарды анықтау.

Тапсырма:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топофикалық карталарды пайдалана жергілікті жердегі нысаналардың координаттарын анықтаңыз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны:

Зертелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарын пайдалану арқылы жергілікті жердегі нысаналардың координаттарын табу тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топофикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Топофикалық карталар, жер бетінің глобусы, сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топофикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 9.

КӨЖ – 1 сағат.

Сұрақтар:

1. Тік бұрышты координаттар.
  - дерекциондық бұрыш;
  - нағыз азимут;
  - магнитті азимут.

Тапсырма:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топофикалық карталарды пайдалана жергілікті жердегі нысаналардың координаттарын анықтаңыз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топофикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда

әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Топографикалық карталар, жер бетінің глобусы, сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 10.

КОӨЖ - 1 сағат.

Сұрақтар:

1. Карта бойынша арақашықтықты өлшеу
  - сандық масштаб;
  - сызықтық масштаб;
  - курвиметр арқылы.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталарды пайдалана отырып қашықтықты өлшеңіз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны:

Зертелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарын пайдалану арқылы алқаптармен арақашықтарды табу тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографикалық карталар, жер бетінің глобусы, сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Тақырып № 3. ТОПОГРАФИЯЛЫҚ КАРТАЛАРДЫ ОҚУ.

Сабақ 11.

Тәжірибелік – 1 сағат.

Сұрақтар:

1. Бедерлер және олардың түрлері.
2. Бедерлерді көлденеңдер бойынша салынуы.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталарды пайдалана отырып жер бедерлерін анықтаңыз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зерттелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографиялық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 12.**КООЖ -1 сағат.****Сұрақтар:**

1. Абсолюттік биіктікті анықтау және шатқалдардың күрт төмендеуі.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографиялық карталарды пайдалана отырып жоталармен шатқалдардың биіктігін анықтаңыз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КООЖ өткізу нысаны:

Зерттелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарын пайдалану арқылы жоталармен шатқалдардың биіктігін анықтау тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зерттелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографиялық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 13.**КӨЖ – 1 сағат.****Сұрақтар:**

Қартадағы шарты белгілердің түрлері және түсіндірмелі жазулар.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографиялық карталарды пайдалана отырып түсірілген шартты белгілерді анықтаңыз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографиялық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 14.**КОӨЖ -1 сағат.****Сұрақтар:**

Картадағы бейнелер:

- топырақ-тамыр мен өсімдік қабаттары;
- жолдар торабы мен сулар ;
- өндіріс объектілері мен тұрғылықты мекендер.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографиялық карталарды пайдалана отырып түсірілген шартты белгілерді анықтаңыз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны:

Зертелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарын пайдалану арқылы шартты белгілерді анықтау тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографиялық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

**Тақырып №4 ЖЕРГІЛІКТІ ТӨҢІРЕКТЕ БАҒДАР АЛУ.
ЖЕРГІЛІКТІ ТӨҢІРЕКТЕ КАРТАМЕН БАҒЫТТАУ.**

Сабақ 15.

Тәжірибелік – 1 сағат.

Сұрақтар:

1. Жергілікті төңірек және оның тактикалық сипаты.
2. Жергілікті төңіректің классификациясы.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталарды пайдалана отырып жергілікті төңірек және оның тактикалық сипатын анықтаңыз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зерттелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографикалық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 16.

КОӨЖ -1 сағат.

Сұрақтар:

Жергілікті төңіректі оқу әдісі. Жергілікті төңіректе бағдар алудың әдісі мен мәні.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталарды пайдалана отырып жергілікті төңіректе бағдар алыңыз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны:

Зерттелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарын пайдалану арқылы бағыт бағдар беру тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зерттелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографикалық

карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірімелі материалдар (оқу топографикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 17.

Тәжірибелік – 1 сағат.

Сұрақтары:

1. Жергілікті төңіректе көкжиек жақтарды анықтау әдісі. Жергілікті төңіректе арақашықтықты өлшеу.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталарды пайдалана отырып жергілікті төңіректе көкжиек жақтарды анықтаңыз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірімелі материалдарды (оқу топографикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зерттелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографикалық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірімелі материалдар (оқу топографикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 18.

КОӨЖ -1 сағат.

Сұрақтар:

1. Жергілікті төңіректе картаны жұмысқа дайындау мазмұны:

- Картамен танысу;
- Картаны желімдеу;
- Картаны көтермелеу;
- Картаны бүктеу.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталарды пайдалануға дайындау, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны:

Зерттелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарын жұмысқа дайындау тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірімелі материалдарды (оқу

топографикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографикалық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 19.

КӨЖ – 1 сағат.

Сұрақтары:

1. Қарта бойынша орнында және қозғалыста бағыт алу.
2. Бағытр алудың заманауи әдістері.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталарды пайдалана отырып жергілікті төңіректе бағыт бағдар алыңыз, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі:

Географиялық және топографикалық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 20.

КӨӨЖ -1 сағат

Сұрақтар:

1. Магниттік азимутты анықтау.
2. Картамен азимут бойынша жүріу.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографикалық карталармен және құбылнама арқылы магниттік азимутты табу, сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КӨӨЖ өткізу нысаны:

Зертелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарымен және құбылнамалар арқылы магниттік азимут табу тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зерттелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, құбылнамалар, үлестірмелі материалдар (оқу топографиялық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Тақырып №5. ПО ҚЫЗМЕТТЕРІНДЕ ҚОЛДАНАТЫН ГРАФИКАЛЫҚ-ҚЫЗМЕТТІК ҚҰЖАТТАРЫН ЖҮРГІЗУДІҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ.

Сабақ 21.

Тәжірибелік – 1 сағат.

Сұрақтары:

1. Графикалық-қызметтік құжаттардың түсінігі.
2. Жұмыс картасы, оның арналуы және мазмұны.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографиялық карталарды пайдалана отырып қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді зерттеу, тақырып сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зерттелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі:

Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографиялық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 22.

КОӨЖ -1 сағат.

Сұрақтар:

1. Жедел карта, оның арналуы және мазмұны.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографиялық карталарды пайдалана отырып қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді зерттеу, тақырып сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны:

Зертелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарымен және қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді талдау тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, құбылнамалар, үлестірмелі материалдар (оқу топографиялық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 23.**Тәжірибелік – 1 сағат.****Сұрақтар:**

1. Қызметтік-графикалық құжаттарды жүргізу ережелері.
2. Қызметтік-графикалық құжаттарды сызу ережелері.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографиялық карталарды пайдалана отырып қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді зерттеу, тақырып сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі:

Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографиялық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 24.**КОӨЖ -1 сағат.****Сұрақтар:**

1. ПО-да қолданатын қызметтік-графикалық құжаттардағы шартты белгілер және қысқартуларды салу реті.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографиялық карталарды пайдалана

отырып қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді зерттеу, тақырып сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КООЖ өткізу нысаны:

Зерттелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарымен және қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді талдау тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зерттелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, құбылнамалар, үлестірмелі материалдар (оқу топографиялық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 25.

КӨЖ – 1 сағат.

Сұрақтары:

1. ПО-да қолданатын арнайы тактикалық белгілер және қысқартулар:

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографиялық карталарды пайдалана отырып қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді зерттеу, тақырып сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зерттелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі:

Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топографиялық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 26.

КООЖ -1 сағат.

Сұрақтар:

ПО-да қолданатын арнайы тактикалық белгілер және қысқартулар:

- басқару пунктері;

- нарядтардың орналасуы;
- қызмет атқаратын аудандардың шектеулі сызықтары;
- тұтқындарды қамап ұстайтын орындар;
- көлік құралдары, инженерлік техникалық құрылғылар және байланыс құралдары.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, топографиялық карталарды пайдалана отырып қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді зерттеу, тақырып сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны:

Зертелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарымен және қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді талдау тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топографиялық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, құбылнамалар, үлестірмелі материалдар (оқу топографиялық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

ТАҚЫРЫП № 6. ПО ГРАФИКАЛЫҚ-ҚЫЗМЕТТІК ҚҰЖАТТАРДЫ ҚҰРАСТЫРУ.

Сабақ 27.

Тәжірибелік – 1 сағат.

Сұрақтар:

Оқиға болған жердің топографиялық негізін салу(құрастыру).

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді зерттеу, тақырып сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топографиялық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі:

Географиялық және топофикалық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топофикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 28.

КОӨЖ -1 сағат.

Сұрақтар:

1. Жергілікті жердің учаскесін көз мөлшермен қағазға түсірудің дайындығы мен жүргізу реті, мазмұны.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді зерттеу, тақырып сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны:

Зертелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарымен және қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді талдау тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топофикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топофикалық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, құбылнамалар, үлестірмелі материалдар (оқу топофикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 29.

Тәжірибелік – 1 сағат.

Сұрақтары:

1. Оқиға болған жердің топографиялық негізгі жалпы жағдайын құрастыру:

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді зерттеу, тақырып сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топофикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі:

Географиялық және топофикалық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, үлестірмелі материалдар (оқу топофикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

Сабақ 30.**КОӨЖ -1 сағат.****Сұрақтар:**

1. Оқиға болған жердің сұлбасының жоспарын құрастыру.

Тапсырмалар:

Негізгі әдебиеттерді қолдана отырып, конспектерді дайындаңыз, сабақ тақырыбы бойынша білімді бекітіңіз, қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді зерттеу, тақырып сұрақтары бойынша дайындалыңыз.

КОӨЖ өткізу нысаны:

Зертелетін тақырыпты талқылау, курсанттардың берілген тақырып бойынша жазбаша жұмысын қабылдау (баяндама, реферат, плакат әзірлеу), Оқу карталарымен және қызметтік құжаттармен жұмыс істеу, құқықтық нормативті актілерді талдау тапсырмаларын орындау.

Тапсырмаларды орындау бойынша әдістемелік ұсыным:

Сабақ тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындау кезінде сабақ барысында оқылған оқу материалдарын және үлестірмелі материалдарды (оқу топофикалық карталар) кең түрде пайдалану қажет. Қажет болған жағдайда әскери және тактика-арнайы даярлық кафедрасының оқытушысынан зертелетін тақырып бойынша қосымша кеңес алу ұсынылады.

Оқу-материалдық қамтамасыз етілуі: Географиялық және топофикалық карталар, жер бетінің глобусы, плакаттар сурет салу құралдары, сызғыштар жинағы (офицерлік сызғыш), курвиметр құралы, құбылнамалар, үлестірмелі материалдар (оқу топофикалық карталар).

Әдебиеттер: 1,2,3,4,5,6,7,8,9;

2.11. Межелік бақылау сұрақтары мен тапсырмалары**Межелік бақылау № 1****1. Географиялық полюс дегеніміз не:**

- А). Күнделікті айналу жүретін жер осінің ұштары жер;
- В). Жер айналатын айналған жер осінің ұштары;
- С). Жердің өз осінің жазықтығы, ол периодты жердің айналуы;
- Д). Экватор өтетін жер осінің ұштары;
- Е). Ай айналатын жер осінің соңы;

2. Параллель деген не:

- А). Жер бетінің параллель жазықтықпен қиылысу сызығы экватор жазықтары;
- В). Жер бетінің жазықтықпен қиылысу сызығы, экватор жазығына перпендикуляр;

- C). Жер бетінің параллель сызықпен қиылысу жазықтығы экватор жазықтары;
- D). Географиялық полюстерге параллель сызық;
- E). Жердің айналу осіне перпендикуляр сызық;

3. Географиялық тор деген не:

- A). Меридиандар мен параллельдердің қиылысуынан пайда болатын тор;
- B). Ендік пен бойлықтың бейнесі;
- C). Бұл суреттің координаттары;
- D). Жер бедері бейнесі;
- E). Бұл география қ координаттар - географияқ сенімділігі;

4. Географиялық ұзақтық деген не:

- A). Берілген нүктенің меридианы мен жазықтық арасындағы бұрыш меридиан шартты түрде бастапқы ретінде қабылданды;
- B). Нүкте меридианының сызығы мен меридиан сызығының арасындағы бұрыш;
- C). Нүктелік меридиан жазықтығы мен меридиан жазықтығының арасындағы бұрыш;
- D). Жер бетіндегі белгілі бір нүктеде орналасқан тік сызық арасындағы бұрыш экватор жазықтығы;
- E). Жер бетіндегі нүктеден өтетін жазықтық және экватор;

5. Топографиялық жоспар деп нені атаймыз:

- A). Кішкентай жазықтықта дәл және егжей-тегжейлі кескін ұшақ ретінде алынған жеручаскесі;
- B). Үлкен аймақтың жазықтығындағы шартты кескін;
- C). Рельеф жазықтығындағы шартты кескін, ұшаққа қателесу;
- D). Жер беті жазықтың туындысы;
- E). Бүкіл бетінің жазықтығындағы кескін немесе оның үлкен бөлігітегіс беттің қисықтығын ескере отырып, бос орындар;

6. Географиялық карта деген не:

- A). Жер бетінің барлық сызықтық өлшемдері көрсетілген карта миллионнан астам есе азайды;
- B). Жер бетінің барлық сызықтық өлшемдері көрсетілген карта 100 еседен астамға азайды;
- C). Жер бетінің барлық сызықтық өлшемдері көрсетілген карта мың еседен астамға азайды;
- D). Елді мекендер бейнеленген карта;
- E). Жердің сейсмикалық күйін бейнелейтін тармақтар;

7. Қай проекцияда топографиялық карталар құрастырылады:

- A). Гаусстың тең проекциясында;
- B). Ом теңбұрыш проекциясындағы;
- C). Пифагордың тең бұрышында;
- D). Бақыттың теңбұрышты проекциясындағы;
- E). Менделеевтің тең бұрышты проекциясында;

8. Ірі масштабты карталар:

- A). 1:10000; 1:25000; 1:50000;
- B). 1:100000; 1:200000; 1:300000;

- C). 1:500000; 1:1000000;
- D). 1:150000, 1:250000, 1:350000;
- E). 1:650000, 1:750000, 1:850000;

9. Ұсақ масштабты карталар:

- A). 1:1000000; 1:500000;
- B). 1:200000; 1:150000;
- C). 1:10000000; 1:20000000;
- D). 1:200000, 1:50000;
- E). 1:200000, 1:100000;

10. 1 см - 1 км карта классификациясына таңыз:

- A). орта масштабты;
- B). ірі масштабты;
- C). ұсақ масштабты;
- D). сызықтық;
- E). арнайы;

11. Қатар дегеніміз не:

- A). Ендік бойынша төрт градус белдеуі және бас әріппен көрсетіледі латын алфавитінің экватордан полюстерге дейінгі әріптері;
- B). Бойлық төрт градус белдеуі және бас әріппен белгіленген экватордан бастаплатын әріптері тіректер;
- C). Ендік бойынша төрт градус белдеуі және бас әріппен көрсетіледі экватордан полюстерге дейінгі әріптер;
- D). Тордағы вертикальдарды сандық белгілеу;
- E). Тордағы контурлардың сандық белгіленуі;

12. Номенклатура дегеніміз не:

- A). Латын алфавитінің бас әріптерімен карта парағы және баған нөмірі, араб цифрымен;
- B). Белгілеуі бар карта парағы;
- C). Карта парағы орыс алфавитінің бас әріптерімен және роман санындағы баған нөмірі;
- D). Беті бейнеленген парақ;
- E). Бөлек сайттың суреті бар парақ;

13. М 1: 200000 картасында қанша парақ бар парақта М 1: 1.000.000 карточкалары және олар қалай көрсетілген:

- A). 36 парақ, рим цифрларымен;
- B). 40 парақ, рим цифрларымен;
- C). 36 парақ, араб цифрларымен;
- D). армян алфавитіндегі 1 парақ;
- E). Еврей алфавитіндегі 9 парақ.

14. М 1: 50,000 карта парағында қанша парақ бар М 1: 100000 карталары және олар қалай көрсетілген:

- A). 4 парақ, АБВГ;
- B). 4 парақ, АWSD;
- C). 4 парақ, а. ә. б. г;
- D). 121 парақ;

Е). 523 парақ;

15. Масштаб дегеніміз:

- А). Картадағы сызық ұзындығының горизонталь ұзындығына қатынасы жергетіісті сызықты төсеу;
- В). Картадағы сызық ұзындығының вертикаль ұзындығына қатынасы жерге тиісті сызықты төсеу;
- С). Биіктіктің картадағы сызықтың ұзындығына қатынас оған сәйкес келетін сызықты көлденең төсеу жер бедері;
- Д). Рельефтегі қашықтық метр, сантиметрге сәйкес келеді 100000 см;

16. Топографиялық картада көрсетілген квадраттар тор көлденең және тік сызықтар салынады арқылы тік бұрышты координаталар осіне параллель белгілі бір аралық, бұл:

- А). Километр (координаталық) тор;
- В). Географиялық тор;
- С). Топографиялық тор;
- Д). Географиялық бойлық;
- Е). Геодезиялық тор;

17. Географиялық полюс дегеніміз не:

- А). Күнделікті айналу жүретін жер осінің ұштары жер;
- В). Жер айналатын айналған жер осінің ұштары;
- С). Жердің өз осінің жазықтығы, ол периодты жердің айналуы;
- Д). Экватор өтетін жер осінің ұштары;
- Е). Ай айналатын жер осінің соңы;

18. Сандық шкаланың сызықтық графикалық бейнесі қашықтықтарды есептеу үшін бөлімдері бар сызық:

- А). сызықтық шкала;
- В). карта масштабы;
- С). карта номенклатурасы;
- Д). әріп шкаласы;
- Е). сандық шкала;

19. Нысандардың орналасуын анықтайтын бұрыштық шамалар жербеті және карта.

- А). Географиялық координаттар;
- В). Тікбұрышты координаталар;
- С). Сызықтық координаталар;
- Д). Толық координаталар;
- Е). Нақты координаталар;

20. Егер барлық меридиандар параллельдерді дұрыс бұрышта қиып өтсе, бұл:

- А). Тең сурет;
- В). Тең кескін;
- С). Суреттің біркелкілігі;
- Д). Суреттің түзулігі;
- Е). Рельеф суреті;

Межелік бақылау № 2

1. Полиция жұмысында қандай схемалар қолданылады.

- A). Барлығы көрсетілген;
- B). Учаскелік инспектор аумағының схемасы;
- C). Патрульдік маршрут диаграммасы;
- D). Объектінің қауіпсіздік сызбасы;
- E). Сахнаның макеті;

2. Оқыс оқиғаны тексеру нәтижелері жазылады;

- A). 1.2.3 тармақтарда көрсетілген;
- B). Тексеру туралы есеп;
- C). Көріністі суретке түсіру;
- D). Сайтты жоспарлау;
- E). Картаға түсіру;

3. Кішкентайдың кішкентай, дәл және егжей-тегжейлі бейнесі сайттың ауданы:

- A). Жоспар;
- B). Схема;
- C). карта;
- D). макет;
- E). Бағыт;

4. Картаның көлденең жазықтықта орналасуы, осылайша барлық бағыттар сәйкесінше параллель болды жердегі бағыттар, олар:

- A). Карта дизайны;
- B). Картаны суретке түсіру;
- C). Картаға бағдарлау;
- D). Картаны көшіру;
- E). Картаны рельефпен салыстыру;

5. Екі көршілес шыңдар арасындағы жотаның үстіне түсіп, бұл:

- A). Ер-тоқым;
- B). Бассейн;
- C). Төбе;
- D). Тау;
- E). Қуыс;

6. Жазықтықта рельефті неғұрлым толық сипаттау үшін рельеф қолданылады

- A). Жартылай горизонталь;
- B). Негізгі, қатты горизонталь;
- C). Көлденең;
- D). Жартылай көлденең;
- E). Көмекші горизонтальдар;

7. Жер пішіндерінің көлбеуі; бұл:

- A). пандус;
- B). қаттылық;
- C). биіктігі;

- D). ұзындығы;
- E). бағыт;

8. Топографиялық белгілер:

- A). Біртұтас жүйе, әртүрлі топографиялық нысандардың белгілері горизонтальды ұштастыра отырып картада бейнелейді аймақтың жарамды бейнесі;
- B). Картада бейнеленген белгілер;
- C). Топографиялық белгілердің шартты белгілері;
- D). Көлденеңінен, ауданның нақты суретін жаңғырта отырып;
- E). Картада бейнеленген жергілікті объектілер;

9. Ірі көлемді шартты белгілер:

- A). Кішкентайларды бейнелеу үшін қолданылатын шартты белгілер Масштабта көрсетілмеген жергілікті заттар;
- B). Масштабты емес шартты белгілер жеке заттар;
- C). Кішкентай, жергілікті жерді бейнелеу үшін қолданылатын белгілер заттар;
- D). Жергілікті белгілерді көрсету үшін қолданылатын шартты белгілер карта масштабындағы элементтер;
- E). Үлкен объектілерді көрсету үшін қолданылатын белгілер карта;

10. Бұрыш сағат тілімен 0-ден 360-қа дейінгі аралықта өлшенді магнитті иненің солтүстік ұшы және бағыт анықталған нүкте:

- A). магниттік азимут;
- B). бағыт бұрышы;
- C). нағыз азимут;
- D). сызықтық азимут;
- E). кең бұрыш

11. Биіктікте күмбезді немесе конус тәрізді неғұрлым айқын негізде биіктік табаны:

- A). тау;
- B). бассейн;
- C). төбе;
- D). қуыс;
- E). ер-тоқым;

12. Бір жақты биіктік, бұл:

- A). жотасы;
- B). бассейн;
- C). төбе;
- D). тау;
- E). қуыс;

13. Бұрыш сағат тілімен 0-ден 360-қа дейінгі аралықта өлшенді нағыз меридианның солтүстік бағыты және анықталған нүктеге бағыт, бұл:

- A). нағыз азимут; магниттік азимут;
- B). бағыт бұрышы;
- C). сызықтық азимут;
- D). кең бұрыш;

14. Бұрыш сағат тілімен 0-ден 360-қа дейінгі аралықта өлшенді тік

сызықтың солтүстік бағыты координаталық тор және анықталған нүктеге бағыт бұл:

- A). бағыт бұрышы;
- B). нағыз азимут;
- C). магниттік азимут;
- D). сызықтық азимут;
- E). кең бұрыш;

15. Бағыт бұрышы өлшенеді:

- A). Картадағы протектор;
- B). Жердегі компас;
- C). затқа бағыт беру;
- D). өзгертілген бағыт;
- E). Меридиандықтардың жақындасуы;

16. Магниттік азимут өлшенеді:

- A). Жердегі компас картадағы;
- B). протектор;
- C). затқа бағыт;
- D). өзгертілген бағыт;
- E). Меридиандықтардың жақындасуы;

17. Негізгі позиция бұрыштары нешеге бөлінеді:

- A). 3;
- B). 2;
- C). 4;
- D). 5;
- E). 1;

18. Бағдарлаудың мәні неде:

- A). Сіздің орналасқан жеріңізді және тараптарға бағытты анықтаңыз көкжиек қозғалыс бағытын дәл және дәл табады оны жолда ұстау;
- B). Көкжиектің жақтарын анықтап, көрсетілген бағытты табыңыз қозғалыс және оған дәл қарсы тұру;
- C). Пәнге бағыттар;
- D). Локализация, көрсетілген қозғалыс бағытын табыңыз және жолда дәл қарсы тұру;
- E). Бағыттарды табу және жүргізу;

19. Бағдарлау әдістері:

- A). карта, аэрофотосуреттер, компас, белгілер бойынша;
- B). компас, азимут, белгілер, карталар бойынша;
- C). азимутта, компаста, картада, протекторда;
- D). бағдарлар, карталар, компас, қисық сызық бойынша;
- E). карталар, азимут, ориентир арқылы;

20. Ашық алаң дегеніміз:

- A). Жазық немесе аздап төбе, шексіз аумақ 75% ауданы барлық бағыттарда айқын көрінетін;
- B). Ауданның 95% -ы тегіс немесе шексіз аумақ барлық бағытта қаралды;
- C). Тегіс немесе аздап төбе, шексіз аудан 65% ауданы барлық бағыттарда

- айқынкөрінетін;
- Д). Жазық немесе аздап төбе, шексіз аумақ 85% ауданы барлық бағыттарда айқынкөрінетін;
- Е). Жазық немесе аздап төбе, шексіз аумақ 55% ауданы барлық бағыттарда айқынкөрінетін;

2.12. Қорытынды бақылауға арналған сұрақтар мен тапсырмалары

Пән бойынша емтихан сұрақтар тізімі:

1. Әскери топография пәні. ПО-ның қызметкерлерін дайындау жүйесінде қолданылуы
2. Жердің көлемі және формасы. Көлденеңдердің түсірілуі.
3. Топографиялық карталар және жоспарлар.
4. Топографиялық картаны кескіндеу.
5. Масштабы мен арналуы бойынша жіктеу.
6. Топографиялық картаның кескінделуі мен номенклатурасы.
7. Топографиялық картаның кескінделуі мен номенклатурасы.
8. Топографиялық карталарды іріктеу мен сұратып алдыру ережелері.
9. Номенклатуралары бойынша топографиялық карталарды іріктеу.
10. Карта бойынша арақашықтықты өлшеу:
  - сандық масштаб арқылы;
  - сызықтық масштаб арқылы;
  - курвиметр арқылы;
11. Картадан арақашықты өлшеу.
12. Карта бойынша алқапты өлшеу.
13. Географиялық координаттар.
14. Картадан нүктенің координаттарын анықтау.
15. Көлденең тік бұрышты координаттар.
15. Тік бұрышты координаттарды анықтау.
16. Бедерлер және олардың түрлері.
17. Бедерлерді көлденеңдер бойынша оқу.
18. Абсолюттік биіктікті анықтау және шатқалдардың күрт төмендеуі.
19. Қартадағы шарты берлгілердің түрлері және түсіндірмелі жазулар.
20. Картадағы бейнелер:
  - топырақ-тамыр мен өсімдік қабаттары;
  - жолдар торабы мен сулар ;
  - өндіріс объектілері мен тұрғылықты мекендер.
21. Картаны оқудың жалпы ережелері.
22. Жергілікті төңірек және оның тактикалық сипаты.
23. Жергілікті төңіректе бағдар алу мәнсі мен әдсі.
24. Жергілікті төңіректе көкжиекті анықтау әдістері. Жергілікті төңіректе қашықтықты анықтау.
25. Жергілікті төңіректе картаны жұмысқа дайындау мәнсі:

- картамен танысу;
  - картаны желімдеу;
  - картаны көтермелеу;
  - картаны бүктеу.
26. Қарта бойынша орнында және қозғалыста бағдар алу.
  27. Магниттік азимутты анықтау.
  28. Картамен азимут бойынша жүріу.
  29. Жергілікті төңіректе азимут бойынша жүру, жүру маршрутын (сұлбасын) құрастыру.
  30. Жергілікті төңіректе азимут бойынша жүріп маршрут сызбасын құрастыру (оқытушының тапсырмасы бойынша).
  31. Графикалық-қызметтік- құжаттардың түсінігі.
  32. Жұмыс картасы, оның арналуы және мазмұны.
  33. Жедел карта, оның арналуы және мазмұны.
  34. Қызметтік-графикалық құжаттарды жүргізу ережелері.
  35. Қызметтік-графикалық құжаттарды сызу ережелері.
  36. ПО қызметтік-графикалық құжаттарында қолданатын шартты белгілер мен қысқартулар және оларды салу реттері.
  37. Қарта арқылы жоспар (сызба) құру.
  38. Жергілікті төңіректің жер төлемін көз мөлшермен қағазға түсірудің дайындығымен жүргізу тәртібі, мәнсі.
  39. Оқиға болған жерлердің сұлба-жоспарын құрастыру.
  40. Жергілікті жердің тактикалық жағдайы:
    - Өтіу мүмкіндігі;
    - Бүркемлену жағдайы;
    - Қорғану мүмкіндігі;
    - Бағыттау мүмкіндігі;
    - Бақылау мүмкіндігі;
    - Ұрыс жүргізу жағдайы.
  41. Жергілікті жерді оқу әдісі:
    - Барлау;
    - Карта бойынша;
    - Аэрофотосуреттен.
  42. Жергілікті төңіректе бағыттау әдісі және мәнсі:
    - төңіректі тану (білу);
    - тұрған орнын анықтау;
    - бағытты анықтау.
  43. Көкжиектер бағытын анықтау әдісі:
    - Компаспен;
    - Аспан шырақтары арқылы;
    - Төңіректегі заттар арқылы.
  44. Төңіректе ара қашықтықты анықтау әдісі:
    - СЫЗЫҚТЫҚ КӨЛЕМДЕРІ АРҚЫЛЫ;
    - Адым арқылы;
    - Уақыт пен жылдамдық арқылы;

- Дыбыс пен жарық арқылы;
  - Дауыс(есту)арқылы.
45. Жергілікті төңіректе картаны жұмысқа дайындау мазмұны:
    - Картамен танысу;
    - Картаны желімдеу;
    - Картаны көтермелеу;
  46. Картаны бүктеу.
  47. Карта бойынша орнында және қозғалыста бағдар алу.
  48. Жедел карта, оның тағайындалуы сен мазмұны. 48.Қызметтік - графикалық құжаттарды жүргізу ережелері.
  49. Қызметтік- графикалық құжаттарды сызу ережелер.
  50. Қызметтік графикалық құжаттарда қолданатын шартты белгілер менқысқартуларды салу.
  51. Карта арқылы жоспар(сұлба)күру.
  52. Жергілікті жердің учаскесін көз мөлшермен қағазға түсірудің дайындығы менжүргізу тәртібі, мазмұны.
  53. Криминалистік шартты белгілер.
  54. Оқиға болған жердің топографиялық негіздерінің жағдайын құрастыру.
  55. Оқиға болған жердің сұлбасының жоспарын құрастыру:
    - бөлмелердің жоспарын(сұлба) жайындау;
    - ашық жерлердің жоспарын (сұлба)дайындау.
  - 56.Криминалистік шартты белгілер.
  57. Оқиға болған жердің топографиялық негіздерінің жағдайын құрастыру.
  58. Карта арқылы жоспар(сұлба)күру.
  59. Жергілікті жердің учаскесін көз мөлшермен қағазға түсірудің дайындығы менжүргізу тәртібі, мазмұны.
  60. ПО-да қолданатын қызметтік-графикалық құжаттардағы шартты белгілер жәнеқысқартуларды салу реті.

Білім алушылардың білімдерін бағалау өлшемдері.

Білім алушылардың үлгерімін ағымдық бақылау (ҰАБ) - академиялық кезең ішінде, кестеге сәйкес оқытушылардың адиториялық және аудиториялардан тыс сабақтарда білім беру бағдарламасына сәйкес білім алушылардың білімін жүйелі түрде тексеруі.

Межелік бақылау (МБ) - білім алушылардың білімін бір оқу пәнінің ірі бөлімін (модулін) аяқтағаннан кейін бақылау. Межелік бақылау білім алушылардың академиялық кезең ішіндегі ағымдағы үлгерімінің аралық, алдын ала қорытындыларын шығару мақсатында жүргізіледі. Межелік бақылау бір оқу пәні аясында бір академиялық кезең ішінде кемінде екі рет жүргізіледі.

Білім алушыларды пән бойынша емтиханға жіберу үлгерімді ағымдағы бақылау бағаларынан (бұл ретте білім алушыда оқытылған пәннің әрбір тақырыбы бойынша кемінде бір баға болуы тиіс) және межелік бақылау бағаларынан құралатын **рұқсат ету рейтингісінің (Рер)** бағасы негізінде

жүзеге асырылады.

$$(YAБ+MB1+MB2):3= PeP$$

Пәннің қорытынды бағасына (ҚБ) рұқсат ету рейтингі (PeP) және қорытынды бақылау (емтихан) (Е) бағалары кіреді.

$$QB \times 60\% + E \times 40\% = QB$$

Дәстүрлі бағалау шкаласына көшірілген білім алушылардың білімін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі

Әріптік жүйе бойынша	Балдардың сандық	Балдар (%-тік құрамы)	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалар
бағалар	эквиваленті		
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	Қанағаттанарлықсыз
FX	0,5	25-49	
F	0	0-24	

«A», «A-» («үздік») – егер білім алушы бағдарламалық материалды терең және орнықты меңгеріп, оны жан-жақты, реттілікпен, сауатты және логикалық анық баяндаса, тапсырманың түрін өзгерту барысында жауап беруден мүдірмесе, қойылған міндеттерді еркін орындаса, монографиялық материалдарды білетінін көрсетсе, қабылданған шешімдерді дұрыс негіздесе, тәжірибелік жұмыстарды орындаудың жан-жақты дағдылары мен әдістерін меңгерген болса, материалды қате жібермей, өз бетімен қорытындылай және жеткізе білсе.

«B+», «B», «B-», «C+» («жақсы») – егер білім алушы бағдарламалық материалды нақты білсе, оны сауатты және мәні бойынша баяндаса, сұраққа жауап беруде елеулі бұрмалаушылық жібермесе, теориялық ережелерді дұрыс қолдана білсе және тәжірибелік тапсырмаларды орындау барысында қажетті дағдыларды меңгерсе.

«C», «C-» («қанағаттанарлық») – егер білім алушы тек негізгі материалды меңгеріп, бірақ жеке бөлшектерін білмей, дәлсіздік жіберсе.

«D+», «D» («қанағаттанарлық») – егер білім алушы тек негізгі материалды меңгеріп, жеткіліксіз дұрыс тұжырымдаса, бағдарламалық материалды баяндауда бірізділікті бұзса және тәжірибелік тапсырмаларды орындауда қиындыққа тап болса.

«FX» («қанағаттанарлықсыз») – егер білім алушы елеулі қателер

жіберсе, бағдарламалық материалдың тәжірибелік жұмысын үлкен қиындықпен орындаса. Білім алушының оқу пәні/модуль бағдарламасын қайта өтпей-ақ қорытындыбақылауды қайта тапсыруға мүмкіндігі бар.

«F» («қанағаттанарлықсыз») – егер білім алушы бағдарламалық материалдың елеулі бөлігін білмесе. Білім алушы бұл пәнді қайта оқиды, ағымдағы бақылаудың барлық талаптарын орындайды, рұқсат алып қорытынды бақылауды қайта тапсырады.

Құрастырған: ӘТАД кафедрасының оқытушысы
полиция майоры Нурмашев Жандос Нурмашевич